

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput IX. Belli justii assignantur conditiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

publicæ valde utilis infimæ notæ hominem, ac
Reipublicæ inutilem aggredere, huic non li-
ceret ob sui defensionem illum occidere, sed se
potius deberet occidendum præbere. At si puel-
la se ab aliquo mox violandam cerneret, nec
virginitatem suam aliter quam se occidendo ser-
vare posset, non illam homicidii damnarem;
plures enim sanctæ virgines id fecere, quas
Ecclesia veluti martyres honorat. Attamen cre-
derem non esse id a virgine patrandum, nisi pe-
culiari Dei afflatu ad id se motam sentiret, vel
nisi prudenter timeret a voluptate se illectam in
turpem actionem consensuram. Cum enim vi-
pudicitia amittitur, nulla labes virginitatem pol-
luit, nec præmium amittit, imo duplicem a Deo
coronam tunc accipit; sicuti respondit sancta
Lucia tyranno, qui sibi stuprum minatus fuerat:
*Si invitam jufferis violari, castitas mihi duplica-
bitur ad coronam.*

C A P U T IX.

Belli justii assignantur conditiones.

Bellum magna est & inevitabilis homicidiorum
occasio, quæri que potest, an Christianis li-
ceat. Nostri temporis Anabaptistæ illud dam-
nant, & Lutherus etiam adversus Turcas illud
improbat; at catholica Ecclesia bellum interdum
licitum esse docet.

Sanctum Joannem Baptistam interrogabant
& milites, dicentes: *Quid faciemus & nos?*
Et ait illis: *Neminem concutiatis, neque calum-
niam*

niam faciatis: & contenti estote stipendiis vestris (Luc. 3.). Ethnicorum Imperatorum exercitus pleni erant Christianis, qui veluti cæteri & urbes oppugnabant, & cum hostibus congregabantur. Locutus est Dominus ad Moysen, dicens: Hostes vos sentiant Madianitæ, & percussite eos (Num. 25.). Præcepit quoque Dominus populo suo, ut destrueret Amalec: Percusserunt igitur & hunc cum filiis suis, universumque populum ejus usque ad internecionem (Num. 21.); promisit quoque, se in bello eidem opitulaturum: Nolite timere, Dominus pugnabit pro vobis (Exod. 14.). Ad Davidem autem ait Abigail: Prælia Domini tu præliaris (I. Reg. 25.). Ipse vero David ita canit: Benedictus Dominus Deus meus, qui docet manus meas ad prælium, & digitos meos ad bellum (Psalm. 147.).

Sæpissimè Deus Christianos Imperatores bellantes adjuvit vel contra infideles, vel contra rebellantes. Fulgida in cælo Crux Constantino apparuit, circa quam hæc verba erant adscripta: In hoc signo vinces. Si privatis hominibus vitam suam licet defendere, vim vi repellere, & bona sua coram Judice vindicare; quomodo non licebit Principibus ditionem suam ab hostibus tueri, aut captas ab iis urbes armis reperere, aut illatam sibi injuriam, quæ regni honorem & felicitatem lædit, ulcisci? Bello Principes jura sua tuentur, aut recuperant; illudque plerumque suscipere non modo possunt, sed debent; cum enim regna sua tueri debeant ac protegere,

caveant oportet, ne illorum turbetur quies, ne potentia labatur, neve splendor obfusceretur.

Prima conditio, qua bellum permittitur, est causæ *justitia*; soli enim Principes, qui omni Religionis sensu carent, bella gerunt ex injusta causa, ob vindictam, vanitatem, & superbiam.

Secunda belli conditio est, ut qui bellum ciet, legitimam belli gerendi habeat *auctoritatem*. Oportet, ergo, ut Rex, aut Reipublicæ Princeps pro communi bono bellum gerat. Regnorum suorum defensio, usurpatarum ditionum recuperatio, gravium atrociumque injuriarum negata satisfactio, jurium suorum conservatio, rebellium punitio, sociorum protectio, justæ sunt belli causæ; at veræ Religionis defensio sanctior est belli causa, pro qua Reges nostri maria transmittere, & infidelibus bellum inferre non dubitarunt, ut Palæstinam ab illorum jugo liberarent.

Tertia conditio est, ut belli gerendi recta sit *intentio*, ne pravis nostris cupiditatibus obsequamur, ne regni amplificandi, aut famæ acquirendæ causa ducamur: *Pacem habere debet voluntas, bellum necessitas* (inquit sanctus Augustinus *de Civit. l. 5. cap. 24.*). Tot peccatorum bellum est occasio, & tot affert mala, ut ex sola necessitate sit suscipiendum; ipsosque inter belli strepitus pax jugiter est optanda. Ita filios suos docet Ecclesia. Theodosium a bello redeuntem hortatus est sanctus Ambrosius, ut aliquamdiu a sacra Synaxi abstineret, non quia pec-

Belli iusti assignantur conditiones. 75

peccasset, sed oblatae super altare victimae causa, quae pacis est hostia.

Bello non se immisceat odium; & ubi injuriarum satisfactionem hostis offert, aut bona vel ditiones occupatas restituit, debet Princeps arma deponere, quoniam belli gerendi causa sublata est. Durante bello non damna quaelibet hostibus inferre licet, sed illa solum, quae ad illos vincendos, & ad jus suum vindicandum profunt. In Deuteronomio haec Deus Judaeis praecepit: *Si quando accesseris ad expugnandam civitatem, offeres ei primum pacem. Si receperit, & aperuerit tibi portas, cunctus populus, qui in ea est, salvabitur, & serviet tibi sub tributo. Sin autem foedus inire noluerit, & ceperit contra te bellum, oppugnabis eam. Non succides arbores, de quibus vesci potest, nec securibus per circum debes vastare regionem, quoniam lignum est, & non homo, nec potest bellantium contra te augere numerum (cap. 20.)* Non ergo hostium regionem vastare licet, nisi ad victoriam omnino esset necessarium; & humanitatem semper aliquam fratribus suis praestare debent Christiani; nec barbarorum mos est imitandus, qui flammis omnia tradunt, & indelebilia furoris sui relinquunt vestigia. In urbium expugnatione clari Duces magnas semper crudelitates prohibuerunt, eas subegisse contenti; cum vero eas militibus depopulandas reliquerunt, incendia vetuerunt & stupra. Hominum enim more, non ferarum bellum est exercendum.

Porro

Porro quemadmodum Princeps pie ac serio belli causas debet perpendere, nec temere bellum suscipere, ita nec milites, nec subditi belli justitiam examinare tenentur: sufficit, ne prorsus injustum credant, & in dubio Princeps sequendus est, illique obtemperandum. Si vero milites extranei sint & stipendiarii, non possunt Principi militare, nisi certo putent bellum esse justum: id debent attendere, qui Principi cuiusque militant, nec examinant utrum justum sit bellum, necne. Qui pro infidelibus contra Christianos pugnant, excusari nullatenus possunt, & apostatæ quodammodo fiunt.

Princeps injustum bellum gerens damna omnia, quorum causa est, resarcire tenetur. At si revera justum sit bellum, sed non recta sit Principis intentio, peccat quidem, non tamen ad restituendum adstringitur.

Hic autem Principis de Conti nequeo præterire exemplum, quod Gallia tota mirata est. Postquam malo ductus fato adversus Regem suum pugnavit, arma posuit, & cum Rege in gratiam rediit; majus autem a Deo beneficium accepit; pœnitentiæ scilicet gratiam. Peccatum namque suum ingentibus austeritatibus expiare curavit, verum & provinciæ suæ locis illata damna reparare satagit: hæc diligenter recenseri jussit, magnamque pecuniæ vim illuc misit, qua belli damna ab incolis passa sarciret. Si novum quempiam Casuistam consulisset, probabilibus saltem rationibus a restituendi onere fuisset exemptus; sed Evangelii tantum regulis paruit, quas pius Episcopus fideliter illi explicavit.

CAPUT